

Tema: Sprog - kodeskift
 Titel: Dagligdagens mange sprog
 (Kampen om sproget 2)

Fag: Dansk A
 Vejledning

Målgruppe: Gym/Voksenudd.
 Lærer

Fag

Dansk A

Titel

Dagligdagens mange sprog
 (Del 2 af "Kampen om sproget")
 DR2 d. 3. april 2011, 20 min.

I gamle dage var det let, for da var vi Des, indtil vi havde drukket dus. I dag er det imidlertid nok kun i Folketinget, at folketingsformanden kan skride ind og med sin autoritet tvinge et folketingsmedlem til at følge bestemte sprogregler, når MF'eren taler til tinget fra talerstolen. Unge danskere er til gengæld dygtige til at udøve en form for selvkontrol, således at de justerer fx brugen af bandeord og slang efter, hvem de taler med: kammeraterne, mormoren, skolelæreren, arbejdsgiveren osv. De to indvandrerdrengene og rappere Benjamin og Yassin fra Albertslund, som står bag Nydansk Ordbog i radioens P1, demonstrerer, hvor dygtige de er til at "kodeskifte" alt efter den givne sociale situation. De taler pænt derhjemme, men i skolen og klubben er sprogkoden afhængig af den enkelte lærer eller pædagog. De rapper på almindeligt dansk for at nå et større publikum, men bruger sammen med kammeraterne bl.a. arabisk og tyrkisk slang som fx "Oh gee, prøv lige at shuff hende der garans gøtt" (= prøv lige at tjekke den chicks røv). Brugen af nedværdigende udtryk om kvinder som "ho" og "bitch" i rap har fået forfatteren Hanne-Vibeke Holst til at fare i blækhuset, og det er da også et faktum, at unge danske mænd i gymnasiet kan finde på at kalde deres kvindelige klassekammerater for "so" eller "luder" uden at mene noget særligt med det, andet end at de er unge og bruger et ungt sprog. Og hvis de talte face to face med Hanne-Vibeke Holst, ville de bruge en anden kode.

Faglige mål: (iflg. Læreplaner fra 2010)

- Stx:** at dokumentere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund
- Hhx:** demonstrere indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion, herunder kunne anvende grammatisk og stilistisk terminologi
- Htx:** give begrundede vurderinger af egen og andres mundtlige og skriftlige brug af sprog og virkemidler og formulere alternativer
- Hf:** demonstrere indblik i sprogets funktion og variation, herunder dets samspil med kultur og samfund

Kernestof

- Stx:** Kommunikationsanalyse.
- Hhx:** Sprog og kommunikation, sprog-, medie- og litteraturvidenskabelige begreber, redskaber og metoder.

Tema: Sprog - kodeskift

Titel: Dagligdagens mange sprog
(Kampen om sproget 2)

Fag: Dansk A
Vejledning

Målgruppe: Gym/Voksenudd.
Lærer

Htx: Det danske sprog og sproglig variation

Hf: Kommunikationsanalyse

Ideer til undervisningen

1. **Situationsbetinget kodeskift** er centrum for denne tv-udsendelse. Vi hører om de uskrevne sproglige regler, om Folketingets sprog og kort om sproget i klasseværelset før i tiden. Lad eleverne give den historiske redegørelse.
Vi besøger bl.a. to unge mænd i en klub blandt tosprogede. De har en sikkert fornemmelse for de identitetssignaler, de udsender. Kan eleverne også skifte koder lige så præcist? Lad elever interviewe hinanden.
2. Debatten om omtalen af kvinder i raps (med Hanne Vibeke Holst) bliver berørt. Udsendelsen kan dermed også bruges som optakt til en diskussion af, om **virkeligheden ændrer sig efter det sprog, man bruger**. Opfatter man f.eks. i højere grad kvinder som ludere, når man nynner med på en rap med dette vokabularium?

Supplerende materialer

Se de andre tv-udsendelser i serien "Kampen om sproget"

- Dialekterne
- DR det gode eksempel
- Magtens sprog
- Truslen fra engelsk